

Elhunyt Rácz László, az Eszterházy Károly Egyetem professor emeritusa

Nagy veszteség érte a hazai kémikustársadalmat: 2020. november 17-én, 75 éves korában váratlanul elhunyt Rácz László egyetemi tanár, az egri kémiai oktatás-kutatás kimagasló egyénisége. Tösgyökeres egri család tagjaként egész életében hű maradt szülővárosához, konzervatív, lokálpatrióta családi hagyományaihoz. Az Eszterházy Károly Egyetem jogelődjében végezte főiskolai tanulmányait 1964 és 1968 között matematika-kémia szakon. A diploma megszerzése után 1968-tól egészen haláláig az alma mater főiskolája, majd egyeteme tanárként dolgozott. Az oktatás és a kutatás volt a lételeme, professor emeritusként is példamutató oktatómunkájával, hallgatók iránti kimagasló szeretetével tűnt ki. 1978-ban a Kossuth Lajos Tudományegyetemen szerzett egyetemi doktori címet „Forró üregkatód sugárforrások fejlesztése és színkép-analitikai alkalmazása” dolgozatával. 1998-ban védte meg PhD-értekezését. Címe: „Makro- és mikroelemek felszívódása a talajból és azok hatása néhány természet gombafajtára”.

Kiváló külföldi kutatási együttműködési keretében 2001-ben a beszercebányai Bél Mátyás Egyetemen habilitációs fokozatot szerzett a Környezetkémiai Doktori Iskolában, „Makro- és mikroelemek talajból természet csiperkegombába való jutásának analitikai vizsgálata” című disszertációjával. 2002-ben a pozsonyi Szlovák Műszaki Egyetemen egyetemi tanári címet kapott „A környezeti nevelés lehetősége a kémiaoktatásban – különös tekintettel az élelmiszerral táplálékláncba kerülő nyomelemekről. – Möglichkeiten von Umwelterziehung im Chemieunterricht – mit besonderer Rücksicht auf die mit Lebensmitteln in die Nahrungskette geratenden Spurenelemente” munkájával. 2003-ban a Veszprémi Egyetemen a Fizikai Kémia és Analitika Doktori Iskolában újra habilitált „Nyomelemmigráció vizsgálata talaj- és természet csiperkegomba között” című értekezésével.

Kutatómunkájában tehetsége az élelmiszer-analitika területén teljesedett ki. Ősei nyomdokait követve egész életében foglalkozott borkészítéssel. A borászati technológiák mellett a borászati kémia, borászati analitika iránt is komolyan érdeklődött. Számára a hallgatók és a szakma iránti szeretete volt meghatározó az oktatómunkában. Az egri egyetemen iskolaalapító jelentőségű tevékenységet folytatott. Megalapozta a borászati felsőfokú oktatást az egri borvidéken. 1980-tól tagja volt a Magyar Kémikusok Egyesületének, 2003–2015 között a Heves megyei csoport elnöke, 2007–2019 között a Felügyelőbizottság tagja. Elért eredményeit elismerve, 2014-ben Preisich Miklós-díjjal tüntették ki.

Rácz tanár úrnak köszönhető, hogy Egerben a vegyész BSc-szak az országban egyedülálló borász-analitikus szakiránnyal választható. Az egri egyetemen ötletgazdája és megalapítója volt a több mint 20 éven át sikeres bortechnológus felsőfokú szakképzésnek. Az ő munkássága alapozta meg a ma is magas színvonalon folyó borászati képzéseket. Borkultúra-kurzusának leképezéseként jelent meg 2016-ban a Cs. Varga István irodalomtörténész professzorral közösen írt könyve, a *Borkultúra kettős tükörben*. Ebben Rácz tanár úr egyedülálló módon ötvözi a borkultúra analitikai kémiai és irodalmi vonatkozásait.

19 éven át vezette az egri egyetem Kémiai Tanszékét. A magas színvonalú kémiatanár-képzés mellett mindig is elkötelezett híve volt a diszciplináris képzések indításának. Részt vett számos szakindítási anyag elkészítésében, az elmúlt hónapokban az élelmiszervegyész mesterképzési szak akkreditációs anyagának előkészítésében, melynek benyújtását már nem érthette meg.

Rácz professzor úr elkötelezettségének köszönhető, hogy 2004 óta az egri Eszterházy Károly Egyetem Kémiai Tanszéke szervezi és bonyolítja le évről évre a Hevesy György Általános Iskolai Kémiaverseny országos döntőjét.

Teljes életműjében hűséges volt szülőhelyéhez, családi hagyományaihoz, egyeteméhez, tanítványaihoz. Egész életében a családja mellett az egri egyetem jobba tétele lebegett a szeme előtt. Nemcsak kollégái, hanem hallgatói is szerették és tisztelték. Azért munkálkodott, hogy a teljes életműjének mintaként szolgáljon munkatársai és tanítványai számára! Igen nyugodt, higgadt, toleráns, értékorientált ember volt. Mindenben és mindenkihez pozitív értéket kereste és erősítette. Mindenkire barátságosan közelített. Számára igazi öröm volt, amikor ajándékozni tudott valami szépet és jót a közösségnek.

Egész életére és munkásságára jellemző önvallomásából idézek: „Vallom, hogy az oktató-, nevelő-, kutatómunkát csak őszinte szeretettel lehet és kell csinálni. Számomra az oktatás mindig élvezetes és nem fáradtság. Hálával tartozom az egri intézménynek, hogy mint diákja és több mint 50 évig dolgozója kiteljesedhettem munkámban a Kémia Tanszéken. Több ezer diákkal találkoztam a tanítási folyamatban. A tanár-diák, oktatási-nevelési kölcsönhatás reverzibilitásának bizonyítékeként álljon itt az egyik informatikus hallgatóm gondolata, melyet pontosan úgy idézek, ahogy ő leírta: *Senki sem a csúcson kezd, mindenki, aki valamit el akar érni, a legmélyebb pontról építkezve éri el. Ehhez pedig az szükséges, hogy nem szabad feladni, küzdeni kell, majd aztán ha meglesz a gyümölcse, akkor döbben rá az ember, hogy mennyire megérte.*”

Tisztelt Professzor Úr, kedves László barátom! Kosztolányi szavaival búcsúzom tőled: „Volt emberek. Ha nincsenek is, vannak még. Csodák. Nem téve semmit, nem akarva semmit, hatnak tovább.”

Csutorás Csaba

